

Geachte griffier,

Op 18 mei heeft de Centrale Raad van Beroep een viertal uitspraken gedaan over de Wmo. De colleges van B en W zijn vandaag door mij per brief geïnformeerd over deze uitspraken van de Centrale Raad. Met het oog op de informatiepositie van de gemeenteraad, wil ik u vragen deze brief ter informatie te delen met de raadsleden.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,  
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn

Ministerie van Volksgezondheid,  
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

College van Burgemeester en Wethouders

**Directie Maatschappelijke**

**Ondersteuning**

Parnassusplein 5  
Postbus 20350  
2500 EJ Den Haag  
www.rijksoverheid.nl

**Inlichtingen bij**

T 070 340 79 11

F 070 340 78 34

**Kenmerk**

**Fout! Onbekende naam  
voor documenteigenschap.**

*Correspondentie uitsluitend  
richten aan het retouradres  
met vermelding van de datum  
en het kenmerk van deze  
brief.*

Datum 6 juni 2016  
Betreft Uitspraken Centrale Raad van Beroep betreffende de  
Wmo 2015

Geacht college,

Op 18 mei jl. heeft de Centrale Raad van Beroep (CRvB) een aantal leidende uitspraken gedaan over de Wmo 2015<sup>1</sup>. De belangrijkste punten die uit de gewezen uitspraken voortvloeien zijn:

- Huishoudelijke hulp is een voorziening die onder de Wmo 2015 valt; onder het voeren van een gestructureerd huishouden valt mede de zorg voor het schoon en op orde houden van het huishouden, alsook het kunnen beschikken over schoon beddengoed en schone kleding.
- Het doorverwijzen van inwoners naar private schoonmaakondersteuning betreft geen algemene voorziening in de zin van de Wmo 2015.
- Een maatwerkvoorziening in de vorm van modules is onder voorwaarden toegestaan. De normen van deze modules moeten zijn gebaseerd op objectief onderzoek. Indien uit het onderzoek voortvloeit dat in het concrete geval maatwerk geboden dient te worden, kan niet worden volstaan met standaardoplossingen (dit betekent: onderzoek in het individuele geval en zo nodig afwijken).
- De toekenning van huishoudelijke verzorging, overeenkomstig artikel 4 van de (oude) Wmo 2007, in resultaatsgebieden 'een schoon en leefbaar huis' vereist een duidelijke maatstaf; de gemeente moet vastleggen welke concrete ondersteuning wordt geboden om het resultaat te bereiken.

De CRvB bevestigt daarmee een aantal belangrijke vereisten die uit de Wmo 2015 voortvloeien.

In deze brief ga ik in op voornoemde punten en de consequenties die deze voor uw lokale beleid en de uitvoering daarvan kunnen hebben. De verdiepende analyse voor uw gemeente is primair aan u. Ik vraag u de uitspraken van de CRvB goed te bestuderen en voor zover nodig uw verordening, beleid(regels) en uitvoering daarvan hiermee in overeenstemming te brengen. Voor een aantal gemeenten zal dit betekenen dat de gemeenteraad nieuwe besluiten moet nemen. Ik vind het belangrijk dat deze aanpassingen op de kortst mogelijke termijn

---

<sup>1</sup> [ECLI:NL:CRVB:2016:1402](#), [ECLI:NL:CRVB:2016:1403](#) en [ECLI:NL:CRVB:2016:1404](#), [ECLI:NL:CRVB:2016:1491](#)

worden doorgevoerd, zodat uw inwoners niet onnodig lang in onzekerheid verkeren. Het belang van de cliënt en diens ondersteuning dient voorop te staan, voorkomen moet worden dat cliënten zich in deze periode alsnog genoodzaakt voelen zich tot de rechter te wenden.

### **Uitspraken CRvB**

De hoogste bestuursrechter heeft vier heldere uitspraken gedaan. De uitspraken scheppen een duidelijk kader en geven richting aan de uitvoering van de wet die ik beoogd en uitgedragen heb. Voornoemde uitspraken laten zien waar de essentie van de Wmo 2015 over gaat; het leveren van passende maatschappelijke ondersteuning voor iedereen die dat nodig heeft. Op hoofdlijnen komen de vier uitspraken op het volgende neer.

- *Huishoudelijke hulp is een prestatie die onder de Wmo 2015 valt.*  
De CRvB komt tot het oordeel dat de wetsgeschiedenis geen enkel aanknopingspunt bevat waarbij de wetgever heeft willen breken met de (oude) Wmo 2007 en evenmin dat het voeren van een gestructureerd huishouden als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wmo 2015 niet mede de zorg voor het schoon en op orde houden van het huishouden zou omvatten, alsook de zorg voor het kunnen beschikken over schoon beddengoed en schone kleding<sup>2</sup>.
- *Algemene voorziening vs. maatwerkvoorziening*  
Nu de CRvB tot het oordeel is gekomen dat huishoudelijke hulp een prestatie is die onder de Wmo 2015 valt, is het aan u om te bezien of deze prestatie in de vorm van een algemene voorziening en of een maatwerkvoorziening wordt aangeboden. De CRvB komt tot het oordeel dat wanneer een algemene voorziening voorhanden is, deze als basisvoorziening voorliggend kan zijn op een eventueel in aanvulling daarop te verstrekken maatwerkvoorziening. Op het moment dat in de gemeente huishoudelijke hulp in de vorm van een algemene voorziening wordt aangeboden, dient onderzocht te worden of die algemene voorziening voor betrokkene ook financieel haalbaar is. De eventueel te heffen eigen bijdrage voor de algemene voorziening dient door de gemeenteraad in de verordening te worden vastgelegd.
- *Het doorverwijzen van een cliënt naar private schoonmaakondersteuning betreft geen algemene voorziening zoals bedoeld onder de Wmo 2015.*  
Uit de tekst en toelichting van artikel 1.1.1 van de Wmo 2015<sup>3</sup> volgt dat een aanbieder zich jegens het college verbindt om een algemene voorziening te leveren. Een derde die zich uitsluitend jegens de cliënt verbindt tot het leveren van bepaalde activiteiten, diensten of zaken betreft in dit verband geen aanbieder in de zin van de Wmo 2015. Indien de gemeente een cliënt verwijst naar private schoonmaakondersteuning en er alleen een contract bestaat tussen het schoonmaakbedrijf en de cliënt, betreft de huishoudelijke hulp geen voorziening in de zin van de Wmo 2015<sup>4</sup>.
- *Het toekennen van standaardmodules dient te berusten op een gedegen onderzoek van het individuele geval en waarnodig dient van de standaard afgeweken te kunnen worden.*  
Reeds in eerdere uitspraken heeft de CRvB geoordeeld dat een college van

<sup>2</sup> ECLI:NL:CRVB:2016:1402, ECLI:NL:CRVB:2016:1403

<sup>3</sup> De aanbieder betreft een natuurlijk persoon of rechtspersoon die jegens het college gehouden is een algemene voorziening of een maatwerkvoorziening te leveren.

<sup>4</sup> ECLI:NL:CRVB:2016:1404

burgemeester en wethouders bevoegd is om ter invulling van het begrip schoon en leefbaar huis beleidsregels vast te stellen<sup>5</sup>. Deze regels mogen echter niet willekeurig zijn en dienen te berusten op objectieve criteria steunend op deugdelijk onderzoek (verricht door derden die geen belang hebben bij de uitkomst). Dit onderzoek moet inzicht bieden in de vraag welk niveau van schoon voor een huishouden verantwoord is, welke concrete activiteiten daarvoor verricht moeten worden, hoeveel tijd daarvoor nodig is en met welke frequentie deze activiteiten verricht moeten worden om te kunnen spreken van een schone en leefbare woning. Hetzelfde geldt voor prestaties die gericht zijn op het kunnen beschikken over schone en draagbare kleding en schoon beddengoed. Wanneer bij het opstellen van dergelijke regels wordt voldaan aan deze vereisten kan van modules gebruik worden gemaakt. Daarbij wordt door de CRvB opgemerkt dat de toepassing van modules moet berusten op een onderzoek naar alle van belang zijnde feiten en omstandigheden van het individuele geval en dat bovendien vaste lijn moet zijn dat van een module wordt afgeweken indien de noodzaak daartoe blijkt uit het onderzoek. Voor iedere cliënt geldt dus dat indien het onderzoek uitwijst dat in het concrete geval maatwerk moet worden geboden, niet kan worden volstaan met standaardoplossingen<sup>6</sup>.

- *Het toekennen van huishoudelijke verzorging in resultaatgebieden dient een duidelijke maatstaf te bevatten.*

Hoewel de CRvB uitspraak heeft gedaan over de (oude) Wmo 2007 is deze uitspraak ook van belang voor de uitvoering van de huidige wet. De CRvB oordeelt dat het toekennen van huishoudelijke verzorging in resultaatgebieden een duidelijke maatstaf mist in de toepassing in de betreffende beleidsregels terwijl ook het toekenningbesluit geen inzicht verschaft in de vraag op welke concrete wijze invulling wordt gegeven aan het bereiken van de resultaten een schoon en leefbaar huis en het kunnen beschikken over schone en draagbare kleding. Bovendien wordt ook niet duidelijk hoe met de te behalen resultaten een als compensatie te kwalificeren resultaat van de huishoudelijke verzorging kan worden verkregen. De gemeente moet vastleggen welke concrete zorg wordt geboden om het resultaat te bereiken<sup>7</sup>.

### **Oproep aan u**

Ik roep u op om uw verantwoordelijkheid te nemen en binnen uw gemeente op de kortst mogelijke termijn te bezien of de uitspraken van de CRvB aanleiding zijn om uw verordening, beleid(sregels) en de uitvoering daarvan aan te passen en daarmee de wet na te leven.

Ongeacht de door u gemaakte keuzes ten aanzien van de vormgeving van de ondersteuning en het karakter van de financiering (pxq model; resultaatbekostiging) geldt dat uw afweging dient te berusten op een gedegen onderzoek van het individuele geval. In het individueel geval kan ondersteuning in de vorm van een module een uitkomst zijn, echter in alle gevallen moet bij de toekenning rekening gehouden zijn met de individuele omstandigheden van de cliënt. De module is niet de norm, maar een passende bijdrage die erop gericht is dat iemand zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven. Mocht u werken met (standaard)modules dan dienen deze geobjectiveerd en

<sup>5</sup> ECLI:NL:CRVB:2015:4262 en ECLI:NL:CRVB:2016:430.

<sup>6</sup> ECLI:NL:CRVB:2016:1402, ECLI:NL:CRVB:2016:1403

<sup>7</sup> ECLI:NL:CRVB:2016:1491

deugdelijk onderbouwd te zijn. Daar waar u als gemeente de ondersteuning als resultaat heeft gedefinieerd moet u ervoor zorgen dat wordt vastgelegd met welke concrete ondersteuning dit resultaat wordt bereikt.

Voor zover de uitspraken van de CRvB voor u aanleiding zijn uw huidige beleid aan te passen is het van groot belang hierover helder te communiceren met uw inwoners. U zult daarbij aanvullende acties moeten ondernemen om deze (nieuwe of gewijzigde) voorzieningen aan uw burgers te kunnen bieden. Deze acties houden mijn inziens ook in dat u zult bezien hoe u tegemoet kunt komen aan inwoners die een afwijzing op hun aanvraag hebben ontvangen voor ondersteuning op basis van bestaand beleid dat strijdig is met de uitspraken van de CRvB, ook al hebben zij daartegen geen bezwaar gemaakt of beroep ingesteld. Uiteraard geldt deze oproep ook voor cliënten die zich momenteel nog in procedures bevinden. Om te voorkomen dat cliënten lang in onzekerheid blijven en zich genoodzaakt voelen hun recht te gaan halen bij de rechter is het aan u om snel duidelijkheid aan uw inwoners te geven en de vereisten die uit de Wmo 2015 voortvloeien na te leven. Ik verwacht in dit kader dat u met uw inwoners in gesprek zult gaan om te bekijken welke ondersteuning op dit moment passend is, daarbij wellicht vooruitlopend op nog te ontwikkelen c.q. vast te stellen beleid. Op deze manier wordt aan kwetsbare mensen zo spoedig mogelijk de voor hen noodzakelijke ondersteuning geboden en kunnen onnodige procedures of nieuwe rechtszaken zoveel mogelijk worden voorkomen. In dit kader juich ik ook initiatieven als de lokale ombudsfunctie van harte toe om eventuele geschillen tussen cliënt en uw gemeente op een laagdrempelige manier aan de voorkant op te lossen, zodat de gang naar de rechter in zoveel mogelijk situaties voorkomen kan worden.

Mijn dringende oproep aan u is om uw verantwoordelijkheid te nemen in overeenstemming met de uitspraken van de CRvB en het in deze brief daarover gestelde. In dit kader zal ik op de voet volgen of de uitspraken van de CRvB, en daarmee de kern van de wet, voldoende (snel) opvolging krijgen en waar nodig zal ik in het kader van het interbestuurlijk toezicht in contact treden met individuele gemeenten.

### **Tot slot**

Met de uitspraken van de CRvB heeft u duidelijkheid gekregen over de interpretatie van de wet door de hoogste bestuursrechter. Ik vind het belangrijk om te benoemen dat (ook) de CRvB grote beleidsvrijheid toekent aan gemeenten bij de uitvoering van de Wmo 2015. De CRvB refereert in zijn uitspraken aan de wetsgeschiedenis die stelt dat de te treffen maatwerkoplossingen heel divers van aard kunnen zijn. Eén oplossing bestaat niet. Meerdere wegen kunnen leiden naar Rome. Voor ieder van deze wegen geldt dat voldaan moet worden aan datgene wat in de Wmo 2015 is bepaald en de regels van de Algemene wet bestuursrecht.

Samen met de VNG zal ik bezien of, en hoe we u praktische ondersteuning kunnen bieden met de uitvoering van de uitspraken van de CRvB, waarbij de door u ingeslagen weg met betrekking tot de vernieuwing gerealiseerd blijft. De [spelregels](#) die ANBO heeft opgesteld met betrekking tot het doen van een zorgvuldig onderzoek kunnen hierbij van pas komen. Deze spelregels beschrijven het kader met normen waaraan het proces van melding tot en met maatwerkvoorziening moet voldoen, welke normen u kunnen helpen bij het vormgeven van een zorgvuldige toegang tot de Wmo 2015 voor uw inwoners.

Een afschrift van deze brief zal aan uw gemeenteraad en Tweede Kamer worden gezonden.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,  
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn